

جستارهایی در نام‌شناسی اجتماعی

نویسنده

دکتر بهمن زندگی

(استاد زبان‌شناسی دانشگاه پیام نور)

ویراستار

دکتر فاطمه عظیمی‌فرد

(پژوهشگر مرکز تحقیقات سازمان صدا و سیما)



سازمان اسناد و کتابخانه ملی
National Library and Archives of Iran

تهران، ۱۴۰۱



سرشناسه	زندى، بهمن
عنوان و نام پديدآور	جستارهايي در نام‌شناسي اجتماعي/نويسنده: بهمن زندى؛ ويراستار: فاطمه عظيمي فرد
مشخصات نشر	تهران: نشر نويسه پارسي، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهري	۲۷۵ ص.: مصور، جدول، نمودار
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۷۳۸۶-۴۱-۷
وضعيت فهرست نويسي	فيا
موضوع	کاربردشناسي زبان -- اصطلاح‌ها و تعبيرها Sociolinguistics -- Terminology
موضوع	زبان‌شناسي اجتماعي Sociolinguistics
شناسه افزوده	زندى، بهمن، ۱۳۴۰ - نويسنده
شناسه افزوده	عظيمي فرد، فاطمه، ۱۳۵۴ - ويراستار
رده‌بندي کنگره	۹۷۸۸۱۴۰/P/۴/ک۲الف
رده‌بندي ديويي	۹/۴۰۱
شماره کاتباشناسي ملي	۵۱۸۳۱۹۸

| جستارهایی در نام‌شناسی اجتماعی |

نویسنده: بهمن زندگی ■ ویراستار: فاطمه عظیمی‌فرد

مدیریت هنری: Studio Five ■ چاپ و صحافی: روز

چاپ اول، تهران، بهار ۱۴۰۱ ■ ۲۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۸۶-۴۱-۷

مرکز پخش:

پخش گسترش، تهران، خیابان دماوند، خیابان شهید باباییان، خیابان
خورشید، پلاک ۳۱

تلفن: ۹۱۰۰۶۰۱۰

نمایندگی فروش:

کتابفروشی توس، تهران، خیابان انقلاب، نبش خیابان دانشگاه، پلاک ۱۷۸
تلفن: ۶۶۴۶۱۰۰۷



تلفن: ۷۷۰۵۳۲۴۶ نمابر: ۷۷۰۵۳۲۴۶

ارتباط با نشر نویسه پاریس: ۰۹۰۲۱۰۰۵۱۶۱

www.neveeseh.com

© تمامی حقوق این اثر برای نشر نویسه پاریس محفوظ است.

هرگونه استفاده تجاری از این اثر یا تکثیر آن، کلاً و جزئاً، به هر صورت (چاپ، فتوکپی، صوت،
تصویر و انتشار الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.

مسلسل انتشارات: ۱۵۱ ■ زبان‌شناسی اجتماعی: ۹

فهرست مطالب

- ۷ سخن نویسنده
- ۹ گرایش‌های نام‌گذاری زنان و مردان چهار نسل ایران از دیدگاه زبان‌شناسی اجتماعی
| بهمن زندی • الهه واثق |
- ۴۳ دگردیسی هویت و تغییر نام اشخاص: یک بررسی نام‌شناختی اجتماعی
| بهمن زندی • آناهیتا لطیفی |
- ۷۱ روند نام‌گذاری فرزندان در شهر مهاباد از دیدگاه زبان‌شناسی اجتماعی
| بهمن زندی • منیژه میرمکری |
- ۹۵ بررسی نام‌گذاری اشخاص در بانه از دیدگاه نام‌شناسی اجتماعی
| بهمن زندی • بهزاد احمدی |
- ۱۱۹ بررسی لقب‌گذاری دانش‌آموزان مشکین‌شهر از دیدگاه زبان‌شناسی اجتماعی
| بهمن زندی • حمیدرضا طوسی نصرآبادی |

- ۱۳۷ مقایسه نام‌گذاری قهوه‌خانه‌ها با کافی‌شاپ‌های شهر تهران از دیدگاه
نام‌شناسی اجتماعی
| بهمن زندی • مریم امیری‌خواه |
- ۱۶۳ بررسی هویت‌های چندگانه در نام‌گذاری رسمی و غیررسمی شهر رشت
| بهمن زندی • زهرا حسن‌زاده راد |
- ۱۸۷ نام‌شناسی اجتماعی-شناختی؛ حوزه نوین مطالعات میان‌رشته‌ای
| بهمن زندی • بهزاد احمدی |
- ۲۱۳ نقشه راه مطالعات نام‌شناسی: از رویکرد سنتی تا رویکرد شناختی-
اجتماعی
| بهمن زندی • سید محمود متشرعی |
- ۲۴۹ نام‌شناسی از منظر زبان‌شناسی شناختی اجتماعی با تأکید بر بافت
کاربرد بنیاد
| بهمن زندی • سید محمود متشرعی |



سخن نویسنده

در عصر حاضر دانش زبان‌شناسی در دو حوزه زبان‌شناسی خرد (آواشناسی، واج‌شناسی، صرف، نحو، معناشناسی) و زبان‌شناسی کلان (زبان‌شناسی اجتماعی، زبان‌شناسی روان‌شناختی، زبان‌شناسی رایانشی، زبان‌شناسی تربیتی، زبان‌شناسی نشانه‌شناختی، زبان‌شناسی حقوقی) گسترش چشمگیری داشته است و در هر کدام از این زیر حوزه‌ها نیز مطالعات میان‌رشته‌ای متعددی در حال انجام است.

در زیرحوزه زبان‌شناسی اجتماعی سال‌هاست پژوهشگران بر مطالعه روابط متقابل زبان و متغیرها و پدیده‌های اجتماعی مانند سن، طبقه اجتماعی، جغرافیا و تحصیلات متمرکز شده‌اند و از این طریق تماس زبان‌ها، راهبردهای برنامه‌ریزی زبان، ادب زبانی، مناسبات زبانی - اجتماعی ملی، بین نسلی، بین اقوامی، بین جنسیتی و مانند اینها را بررسی می‌کنند.

یکی از پدیده‌های مهم زبانی - اجتماعی که ظرفیت بسیاری برای مطالعه آن ذیل رویکردهای زبان‌شناسی اجتماعی فراهم است، نام‌شناسی اجتماعی است. نگارنده سال‌های مدیدی است که سعی کرده است رفتار ایرانیان در امر نامگذاری را به‌ویژه با در نظر داشتن هویت‌های چندگانه (فردی، محلی، ملی، دینی و فراملی) در زمینه نام اشخاص و مکان‌ها بررسی کند. کتاب حاضر بخشی از این تلاش را در بردارد و

امید است خوانندگان آن کوشش نگارنده را تداوم بخشند و در آینده نزدیک شاهد رونق بیش از پیش مطالعات نام‌شناختی اجتماعی باشیم.

در پایان لازم می‌دانم از همه عزیزانی که در انجام تحقیقات و نگارش نتایج آن‌ها یاری‌گر من بوده‌اند سپاسگزاری کنم. همچنین از سرکار خانم دکتر فاطمه عظیمی‌فرد که زحمت ویرایش کتاب را بر عهده گرفتند و سرکار خانم محمدی که صفحه‌آرایی کتاب را انجام دادند، تشکر می‌کنم. بی‌شک تلاش دست‌انکاران انتشارات نویسه‌پارسی به‌خصوص جناب آقای دکتر امیر احمدی نه‌تنها در انتشار این کتاب بلکه در انتشار کتاب‌های بسیار ارزنده حوزه زبان‌شناسی جای تقدیر فراوان دارد.

در پایان از همه استادان و محققان و دانشجویانی که این کتاب را مطالعه می‌کنند در خواست می‌کنم با نقد و ارائه پیشنهادات علمی خود، اینجانب را رهین منت خود نمایند.

بهمن زندگی

۱۴۰۰